

Liturgie voor de dienst van 10 september 2017 bij het Open Pastoraat in de Exoduskerk om 10.00 uur

Thema: Bijbel lezen en God is liefde, 'Verslaafd aan God'

Gemeente van de weg

Normaal gesproken begin ik met Gemeente van de weg van Jezus van Nazareth, maar dat kan vandaag niet, we doen het vandaag met Jozua en Paulus. Bovendien hebben we afgesproken aan het begin dat ik iets zou zeggen over Bijbel lezen en verslaafd zijn aan God. Roos Groenewoud begon te lezen uit Jozua, een gruwelijk verhaal, nietwaar. Alle mensen die je aantreft over de kling jagen en niet alleen de mannen, Srebrenica, maar ook de vrouwen en de kinderen, ja alle levende lijve binnen die stad, alles wat leeft moet gedood worden. Hoe zit dat nu? Is de God van Israël een God van wraak en is die werkelijk zo moordzuchtig? Het antwoord daarop is: "Nee, en meer valt over God niet te zeggen" Wat dan wel? Welnu in Babylon, waar de redactie van al die mondelinge verhalen van het oude testament plaatsvond, hielden alle mensen zich vast aan hun roemrijke verleden en de priester-schrijver die gevraagd was hoe het allemaal zo gekomen was, had er een schepje bovenop gedaan, om via zijn verhaal iets duidelijk te maken.



Dit is het centrum van Jericho, gefotografeerd op z'n voordeligst

Het verhaal in Israël moest altijd op hetzelfde neerkomen; wat er gebeurde was niet te danken aan de Joden of Israëlieten, maar werd gedaan door God zelf en hoe kun je God dan in dit verhaal zien? Wel door te lezen dat God in de liturgie aanwezig was, voor de schare uit ging God zelf en God werd via de ramshoorn aangekondigd en na een volle liturgie, waarschijnlijk met een lange preek met tussenzang(7 keer is immers het getal van de volheid) lag de stad open en om Jericho heen lag geen muur, dat hebben de archeologische opgravingen tot nu toe uitgewezen. (**Dia: Nog steeds stelt Jericho niets voor**) Niet het vechtende volk, niet de dapperheid van Jozua en zijn manschappen, maar de Heer zelf gaf het land en niet in bezit, maar in bruikleen. En dat geen levende have in dienst van het volk Israël kwam, geeft aan dat dat niet bezit werd van het volk Israël.

De rol van Rachab, de hoer, zij met ere vermeld: het zijn vrouwen(in de ogen van de masculiene wereld van die tijd (Zou het alleen die tijd zijn?) per definitie van lager allooi) die het volk van Israël

verder brengen: Eva (De tegenover van de mens of is de mens de tegenover van de vrouw? Maar dat is een andere preek.); Mirjam, de zus van Mozes; Deborah de vrouwelijke richter; Tamar, de schoondochter/weduwe van de overspelige Juda; Hannah, die haar eerstgeboren zoon aan God toevertrouwt; Maria van Magdala, de discipel die Jezus liefhad; Maria de moeder van Jezus, die haar zoon aan God toevertrouwt; Lydia de purperverkoopster en eerste geloofsgetuige in Griekenland; etc.

Moet je je voorstellen, die verspieters waren tot de slotsom gekomen dat binnentrekken in het beloofde land neerkwam op zelfmoord, want er woonden Enakskinderen, reuzen en zouden al die reuzen bij het uitmoorden van Jericho zich niet verenigd hebben om dat armzalige volkje landlopers eens mores te leren? Maar zo'n verhaal doet het altijd goed in den vreemde en valt altijd goed bij de vurige nationalist die in ballingschap waren weggevoerd door de Babyloniërs. Vooral omdat diezelfde God ervoor gezorgd had volgens die nationalist, dat het volk Israël nu in ballingschap verbleef.

Weet u wat in dat verhaal opvalt? Het gescheiden zijn. Het volk Israël leeft gescheiden van huis, haard en God. Het doet denken aan het boek van Henry Faas dat mogelijk de ouderen onder ons zich nog herinneren: God, Nederland en de franje. En waar de Oranjes in Nederland de franje waren, gold het huis van David voor de Israëliet als franje, zelfs vandaag de dag nog voor de fundamentalisten. Vandaar dat Jezus perse uit het huis van David heet te komen, terwijl zogenaamd Jozef, een nazaat van David, niet de vader was van Jezus. Het is dat gescheiden zijn, dat volgens Peter Rollins één van de oorzaken is van veel misverstand. De gelovige voelt het gescheiden-zijn als de bron van alle ongeluk; Peter Rollins noemt dat zelfs de erfzonde. Waar komt dat algemeen menselijke gevoel van afgescheiden-zijn vandaan? Peter Rollins betoogt dat dat tussen onze zesde en achttiende maand begint met het ontwikkelen van ons zelfbewustzijn, met het ontwikkelen van jij en mij, het je afgescheiden voelen van je moeder, innerlijke ruimte en uiterlijke ruimte. Er ontstaat een diep-verontrustend gevoel van verlies, want zodra we onze innerlijke ruimte ervaren, ontmoeten we voor de eerste keer een buitenwereld. Tot dan toe opgelost door de borst van moeder,, of tegenwoordig ook door de blote borst van vader(emancipatie begint ook daar door te dringen). Deze scheiding= zonde is een oerervaring= erfzonde. Dus begin mij in ieder geval nooit meer te vertellen over Augustinus en zijn erfzonde, want dat is uit de vierde eeuw, door Augustinus ontleend aan zijn tijdgenoten en door de kerken als dogma verkondigd om bange mensen te kweken. In die zin kunnen we Timotheüs letterlijk nemen, dat wij niets in deze wereld hebben meegebracht(1 Timotheüs 6), namelijk het niets zelf(dat wil zeggen: een gevoel van ruimte die ons scheidt van de wereld waarin we leven) Dit heet horror vacui ofwel de afschrikking van de leegte. En we hebben geleerd, dat we juist die leegte nodig hebben om tot onszelf te komen, dat heet bezinning, dat heet meditatie.

Weet u wat er bovendien gebeurt om die leegte op te vullen- we kunnen dan net kleine kinderen spelen- we creëren dingen, objecten, die die leegte kunnen opvullen: als ik maar dat speelgoed had, dan was ik gelukkig, als ik maar dat geld had, dan was mijn leven vervuld, als ik maar een mooi huis en een goede baan had, dan was ik gelukkig. Dat object kan zijn: macht, eer, roem, een overwinning, een man, een vrouw, het zoeken naar de graal, het vinden van God, machteloze dingen die we in Hollywoodfilms(waar ze overigens MacGuffins heten, in het Nederlands beter te vertalen met konijnenpootje, een dooie mus!) aan het happy end krijgen. U hoorde in de opsomming zelfs de naam van God; God is dan tot de afgod gemaakt om ons leven vervulling en zin te geven en dat terwijl God ons tot zin van Zijn Schepping heeft gemaakt/ maakt! U zorgt, jij zorgt er met uw/jouw liefde voor dat het leven zin heeft. Opdracht van God! Alleen liefde kan leegte blijvend vervullen, maar 'I never promised you a Rose Garden'.

Even samenvatten van het voorafgaande:

1. Gruwelverhalen hebben zin vanwege de boodschap en niet vanwege de gruwelen, bovendien zijn het verhalen, die je iets willen vertellen en zijn het geen geschiedenisverhalen; de Bijbel is van kaft tot kaft niet gebeurd en toch waar!
2. Het gevoel ergens van afgescheiden te zijn, iets wezenlijks te missen en dat tot nastrevenswaard te maken is erfzonde en het na te streven doel(namelijk die kloof dichtten) noemen we afgod.
3. De zin van ons leven bestaat uit **zijn** en het enig blijvende zijnskenmerk is **liefde**.

Hoe verhoudt zich dit alles tot God, Jezus en Heilige Geest zoals verwoord in de Bijbel? Daarvoor gaan we te rade bij de traditie: vroeger heette het, laten we ons leegmaken van alle dingen die ons beroeren en inkeren tot God, laten we vergeten alle dingen van de afgelopen week en stil worden, mediteren en de leegte opzoeken, onze gedachten zijn als wolken; morgen zijn ze er niet meer.

Probeer het maar,

sluit de ogen en wees stil en

mocht een gedachte u/je bezighouden, stuur die dan gewoon weg. Stilte

Het voelt goed en schoon om leeg te beginnen. Stilte

We zingen wel eens het lied van Henny Vrienten: Ruimte waar je God kunt horen. Stilte

In deze ruimte is het even stil, zelfs je eigen hartslag verbreekt geen stilte. Stilte

Alles wat er is, is liefde tot elkaar, tot de mensen van deze gemeenschap van het Open Pastoraat, met wie u verbonden bent, omdat u vanmorgen bent samengekomen. Dat is waar God is, dat is de God die oprijst uit de liturgie, dat is de God die bedoeld is in dat gewelddadige verhaal van Jozua, dat is de God die er is voor mensen die niet gezien zijn, zoals Rachab de hoer. Zoals Jezus er was voor Maria van Magdala, de vrouw die Hem zalfde voor zijn begrafenis. Dat is de God die er is tussen jou en jou, tussen jou en je buurman, tussen jou en je buurvrouw. Dat is de God die er is tussen jou en je geliefde, zelfs als die er niet meer lijkt te zijn

In de woorden van de Romeinenbrief:

“Laat uw liefde oprecht zijn.

Verafschuw het verkeerde en wees het goede toegedaan.

Heb elkaar lief als broeders en zusters en acht de ander hoger dan u zelf.

Laat uw enthousiasme niet bekoelen, maar laat u aanvuren door de geest en dien de Heer.”

En dat is voor ieder wat anders: dat is naast je werk dingen doen:

soms in verbondenheid met die verloren geliefde,

soms in de verbondenheid met uw kind,

soms in verbondenheid met uw ouders,

in verbondenheid met uw werk voor de voedselbank,

voor zieken bezoeken,

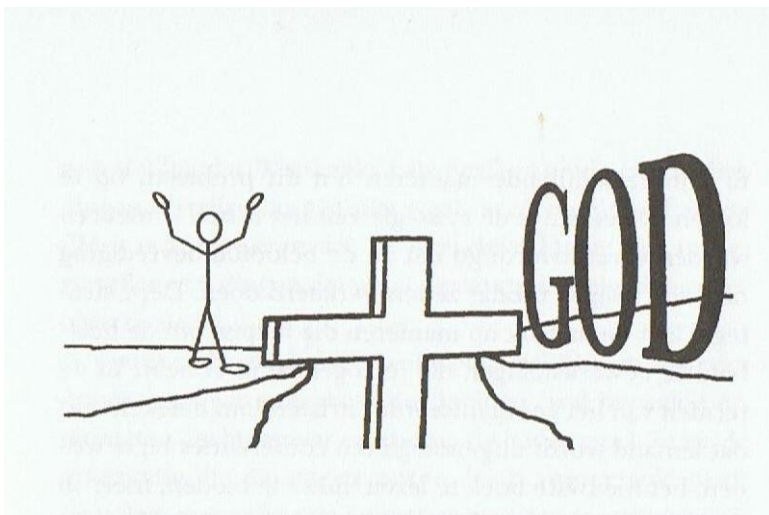
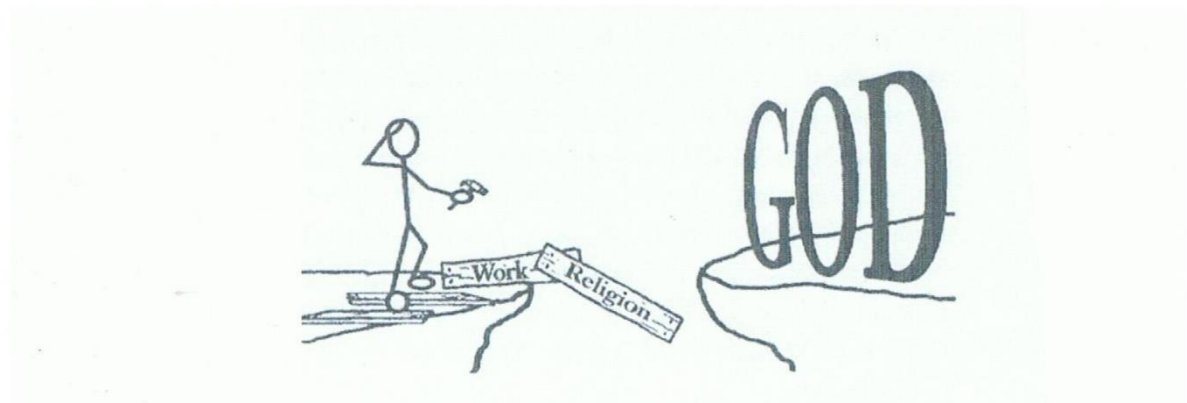
voor boodschappen doen voor de ander,

bejaarden bezoeken,

taalles geven aan asielzoekers en zo kan ik nog uren doorgaan.

Je verzint het maar. In de woorden van de Joodse rabbijn Cooper: God is een werkwoord en God gebeurt tussen mensen. Klaas Hendrikse zegt dan: “Ga maar en dan ga ik met je mee.”

Verslaafd aan God op de verkeerde manier: drie plaatjes



Deze drie plaatjes tonen de afgrond, het gemis. En het derde plaatje toont God als afgod.

Onno Albada